

GRAFIČKO-TEKSTUALNO OBRAZLOŽENJE

Urbanističko- arhitektonsko-krajobraznog rješenja

SPOMENIKA HRVATSKIM BRANITELJIMA IZ DOMOVINSKOG RATA U DUGOJ RESI

lipanj, 2026.

OBVEZNI TEKSTUALNI PRILOZI NATJEČAJNOG RJEŠENJA:

1. Popis svih priloga natječajnog rada:

- A2 plakati (5)
- Tekstualni opis (A4 format)
- 1 maketa (1:100)

2. Obrazloženje koncepta spomen-obilježja

Koncept se temelji na minimalnim prostornim intervencijama, maksimalnoj izloženosti spomen mjesta, pri čemu se naglašava postojeća zelena površina i njezina vrijednost u prostoru.

Spomen obilježje je pozicionirano na najvidljivijem dijelu čestice, na sjevernom rubu uz novo rekonstruiranu pješačku stazu, s izravnom vidljivošću s glavne prometnice (cca 60 m), 'velike kuće', spomenika NOB-u, te pojedinih dionica šetnice uz Mrežnicu.

Pridržavanjem trase postojeće pješačke staze valoriziraju se parkovne vrijednosti – izbjegnuto je presijecanje i umanjeње zelenih pojaseva, a spomenički element naglašen je kao novi 'čvor' glavnog smjera kretanja.

Smatra se da bi uvlačenjem spomenika unutar travnate površine, omeđene dječjim vrtićem (kao vizualnim nastavkom zelenila) te neposrednom blizinom murala, bio prekinut i narušen integritet zelenog sklopa. (parka?). Objekt bi se nametnuo u vizurama prema - i od vrtića, a sam bi se spomenik našao u 'mrtvom kutu' parka, odstranjen od postojećih kretanja i zbivanja unutar obuhvata.

Ključna razmišljanja

Koncept memorijalnog dijela temeljen je na motivima svjetlosti, sjećanja i simboličnog 'voda' 137.brigade, kao prostorne interpretacije prisutnosti, zajedništva, te žrtve položene za budućnost.

Memorijalni segment na lokaciji oblikovan je kao suvremena prostorna instalacija koja spaja povijesni pijetet, prirodni kontekst te ambijentalni i smirujući doživljaj koje pruža rijeka Mrežnica.

- **Središnji motiv** - 'Stojeći Vod' – kompozicija od 44 individualizirane skulpture od višeslojnog stakla, koje predstavljaju 44 poginula i nestala branitelja brigade. Svaka je skulptura oblikovana u stiliziranom i reducirano pravokutnom formatu te nosi ime i čin pripadnika, uz mogućnost dodatne personalizacije kroz doprinos i sudjelovanje obitelji. (U slučaju potrebe za racionalizacijom proračuna, ali uz povećanu razinu obrade, predviđena je mogućnost alternativne varijante s manjim brojem skulptura, uz

zadržavanje veće razine umjetničkog doprinosa u razradi konačnih detalja, obrade i oblikovanja, predstavljenih kao kolektivna reprezentacija brigade).

- **Vizure** – prema i od spomeničkog mjesta
  - Spomenik je postavljen tako da bude uočljiv, danju i noću, pri ulasku u park s istočnog ulaza, koji se nalazi na glavnoj osi prostora.
  - Održava zeleni kontinuitet — ne odsijeca vrtić od parka, niti park od vrtića dok podržava i poštuje različite aktivnosti.
  - Blago podignut podij pruža poziv za zadržavanjem i novim sagledavanjem parka

- **Položaj i orijentacija** -

Skulpturni elementi od stakla su ravnomjerno postavljeni na podij, max. visine 90 cm, čime se postiže vizualno odvajanje i monumentalnost, dok je pristupačnost za osobe smanjene pokretljivosti osigurana integriranom rampom u rubu podija.

Orijentiran je i prema jugu, bez visokih stabala u neposrednoj blizini. Odabrani položaj nudi sunce tijekom zimskih mjeseci, a hlad u ljetnom razdoblju.

- **Materijalnost** –

Staklo unosi raznolikost, živost i dinamiku svjetla u prostor.

Igre sunčanih zraka, sjena, pokreta stabala na vjetru, raznolike folije unutar laminiranog stakla, fluorescentnih kamenčića, i međusobne refleksije spomenika stvaraju živu, promjenjivu ambijentalnost prostora, danju ili noću.

Danju reflektira okolni pejzaž i obale Mrežnice, dok noću, u kombinaciji s fluorescentnim kamenčićima, stvara efekt zadržane sunčeve energije i blagog sjaja, koji odaje osjećaj šetnje kroz zvjezdano nebo. Tematika koja u potpunosti povezuje 'Park znanosti' s postojećom edukativnom šetnicom i njezinim narativom o Sunčevu sustavu.

Integracijom gusto postavljenih fluorescentnih kamenčića postiže se suptilno noćno osvjetljenje podija, čime se smanjuje potreba za dodatnom umjetnom rasvjetom, koja je predviđena za korištenje prvenstveno prilikom posebnih događaja, kao i za naglašavanje istaknutih elemenata (stabla, zastave, spomen-ploče i stepenica)

Stakleni elementi mogu ostati prozirni ili se mogu izvesti s motivima na foliji, koji se oblikuju kao kolaž ili kao pojedinačno postavljena grafička reprezentacija elementa.

- **Plamen** - Tradicionalni motiv vječnog plamena reinterpetiran je kroz plošno postavljeno dikroično staklo te ekološki održivu i vizualno dojmljivu LED tehnologiju, čime postaje i po noći svjetlosni orijentir.
- **Noćni doživljaj** - oblikuje se prema postojećem rasvjetnom ambijentu: usklađuju se boje, intenziteti indirektnih rasvjete i luminiscentni materijali, uz izbjegavanje svjetlosnog zagađenja i prejakih točkastih izvora koji umanjuju efekt fluorescencije.

Urbanistička integracija i krajobraz

- **Koncentrirano pozicioniranje skulptura:** Smanjuje se utjecaj izgrađenog područja na krajobraz. Omogućuje se nastavak zelenog pojasa u pozadini spomenika koji povezuje postojeći park i otvorene zelene površine susjednog dječjeg vrtića.
- **Očuvanje vegetacije:** Zadržavaju se sva postojeća stabla i raslinje. Izuzetak je jedan mladi bor na sjeverozapadnom uglu lokacije uz šetnicu, smješten između dvije visoke platane u sklopu podija.
- Uklanjanjem postojeće trafostanice otvara se i uspostavlja se kvalitetna vizualna i prostorna povezanost s područjem dječjeg vrtića, i pristup spomeniku sa istočne prometnice.

Cijeli prostor doživljava preporod samo tim činom.

Otvaraju se čiste vizure prema stepenicama memorijalnog podija, a do izražaja dolaze travnjak i mural u pozadini, koji ponovno postaju relevantni u kontekstu parkovnog sklopa.

Pristupačnost i povezivanje

- **Smanjenje izolacije sjeverozapadnog dijela parka -** Poboljšava se integracija parka u šire okolno urbano tkivo kroz predložene nove pristupne točke:
Ulaz s ulice Kasar (nije nužni dio natječajnog prijedloga):
Formira se pješački pristup parku između zgrada javnog stanovanja (situacija 1:500), čime se uvodi nova dimenzija kretanja i sigurnosti.
- **Povezivanje podija:** Gornji i donji (travnjak) dijelovi lokacije planirani su s naglaskom na omogućavanje pristupačnosti za osobe smanjene pokretljivosti.

Kulturni i društveni sadržaj

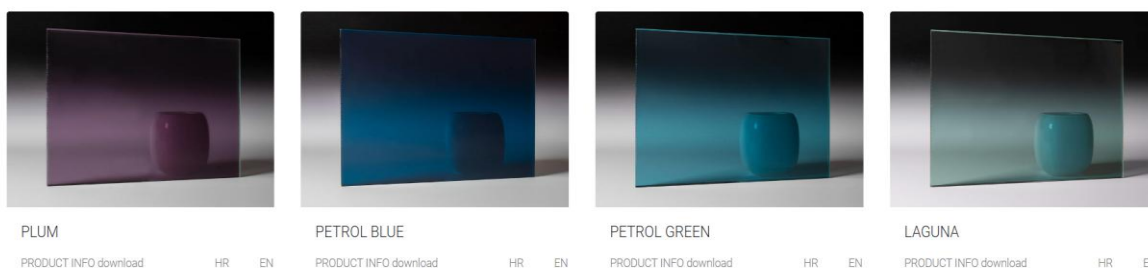
- **Street art koncept:**
Potiče se oslikavanje cijelog zida u pozadini koji služi kao vizualna kulisa za širi obuhvat. (nije nužni dio natječajnog prijedloga)
Model provedbe:
- Oslikavanje se može realizirati kao volonterski doprinos lokalne zajednice ili kao zasebna, posebna umjetnička inicijativa
- **'Park znanosti'** – poučno povezivanje mjesta spomenika sa signalizacijom i didaktičkim sadržajima koji uvode narativ o Sunčevu sustavu, prirodnim procesima lokaliteta, njegovom poviješću, biologijom te drugim temama relevantnima za edukativni karakter prostora.

3. Opis materijala – oprema spomen-obilježja:

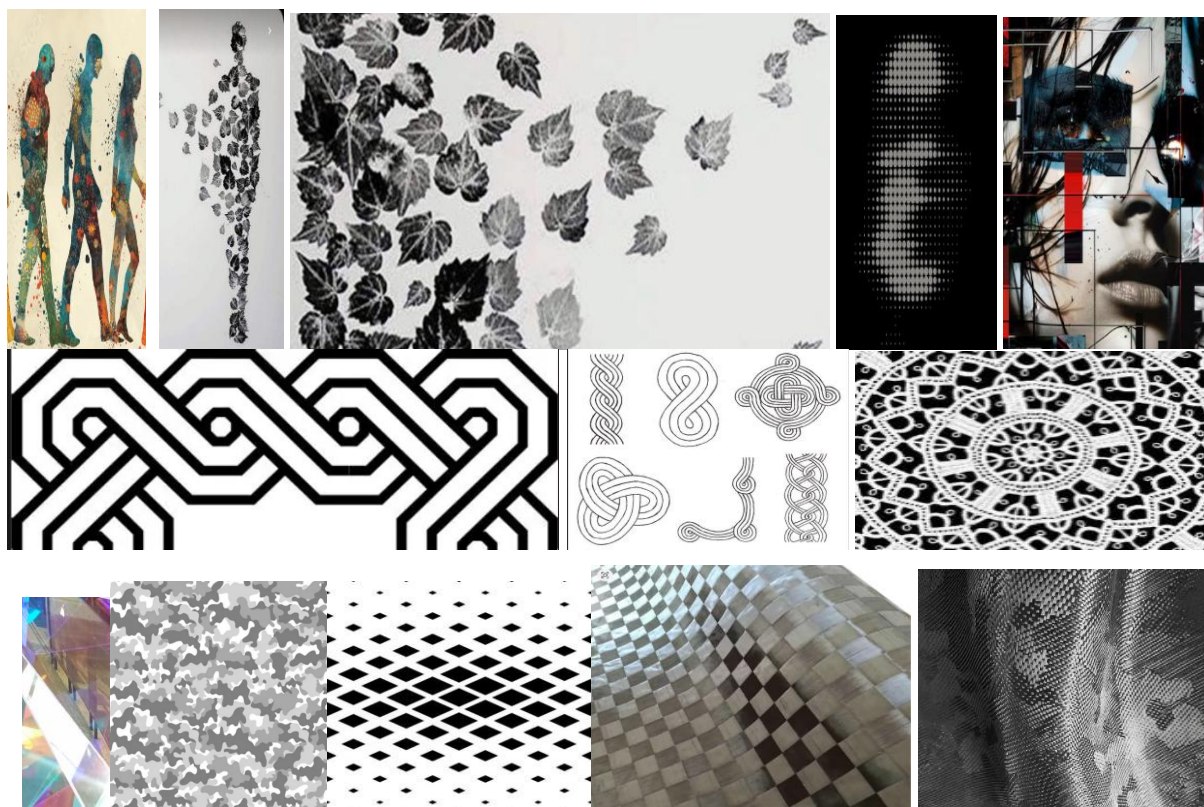
- **Spomen-obilježje (Lamelirano staklo)**

- Sastoji se od više slojeva stakala između kojih je umetnuta folija ili print na staklo.
- Pruža iznimnu čvrstoću, sigurnost i otpornost na udarce i vremenske uvjete.
- Participativna umjetnost - je ključan dio stvaralačkog procesa.
- Omogućuje visoku transparentnost i integraciju vizualnih motiva unutar slojeva. Motivi mogu biti personalizirani — ili druge reprezentacije u obliku grba, pletera, stiliziranih slika ili apstraktnih grafika. Tijekom stvaralačkog procesa, u konzultacijama s obiteljima pripadnika brigade koristi se kombinacija boja, tonova, grafička simbolika neutralnih ili apstraktnih tema. Prijedlog motiva prepušta se obitelji u dogovoru sa dizajnerima, kako bi se osigurala osobna, dostojanstvena i autentična interpretacija memorijalnog sadržaja.

Paleta od četiri nijanse stakla, uz duplirane postojeće tamnije i svjetlije elemente:

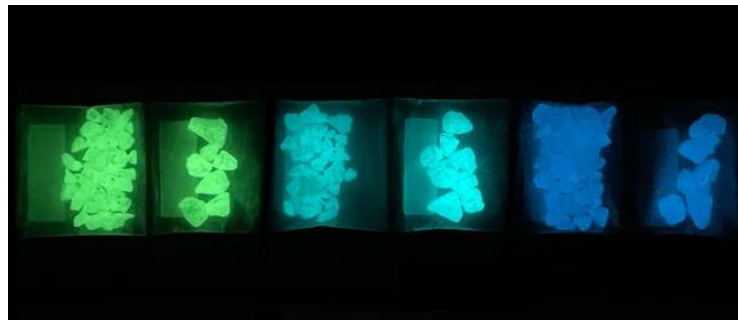

Primjeri mogućih grafičkih motiva kao sastavni dio folije i razrade kolažnog ansambla:

- **Podij: (Bijeli dekorativni cement- 'oprana površina')**

- Osigurava monolitnu, čistu i elegantnu estetiku hodnih površina
- Služi za neformalna okupljanja, sjedanje
- Nudi visoku otpornost na habanje i dugotrajnost u vanjskim uvjetima
- Svijetla podloga smanjuje pregrijavanje površina ljeti
- 'Glow -efekt' kamen je glavni noćni rasvjetni element, koji danju skuplja sunčevu energiju, a po noći ispušta svjetlost i diskretno sjaji
Gusto postavljeni i učvršćeni u gornjem sloju bijelog cementa, fluorescentni kamenčići raspoređeni su po cijeloj površini podija.
- Sastoje se od fluorescentnog agregata vezanog u površini opranog betona. Trajanje fluorescencije iznosi približno 6–15 sati nakon minimalno 10–30 minuta izloženosti suncu, ili umjetnom izvoru svjetla.
- Paleta boja: zelene 10% aqua 20% plave 70% dimenzije 10/30/60 mm:

Primjeri materijalnosti – fluorescentni kamenčići po noći:

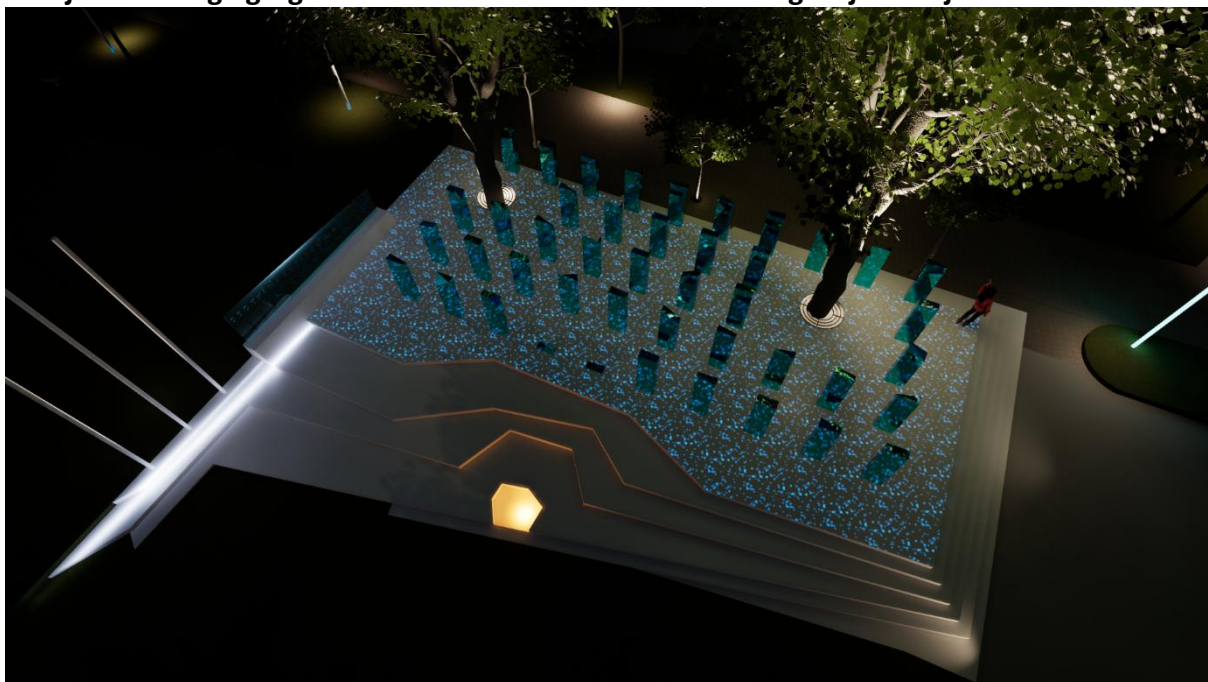

po danu i u sumrak:

Podij - izloženog agregata s fluorescentnim kamenčićima u gornjem sloju:

podiji oprane površine kao 'Cemex Coolir custom':

stubišta, rampe, plint - bijeli dekorativni beton:

- **Komemorativna ploča**

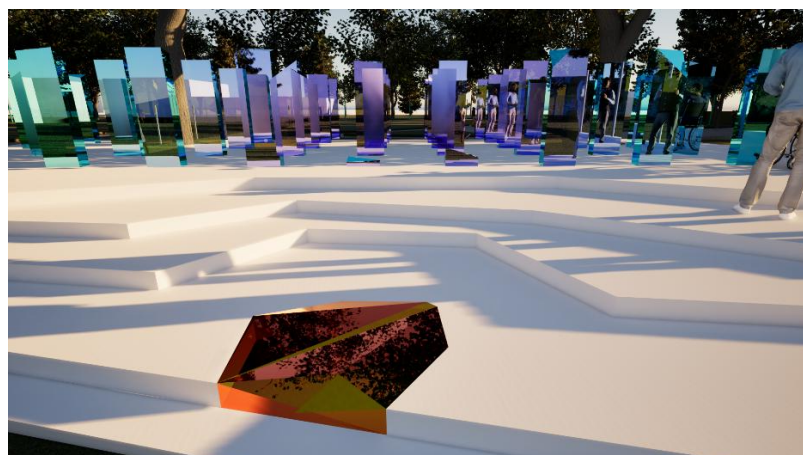
- Staklena ploha ispisana je imenima poginulih branitelja koji su pjeskareni u staklu, te dopunskim informacijama o ratnom putu i djelovanju 137. brigade, čime postaje središnji memorijalni element prostora, koji u produžetku formira postament za zastavu i služi kao mjesto za polaganje vijenca
- Staklena ploča, debljine 3cm omogućuje visoku transparentnost i integraciju vizualnih motiva, bez stvaranja barijera, a u procesu čitanja pozadina je živa.

- **Vječni plamen (Dikroično staklo)**

- Simbolično prikazano koristeći specijalno staklo položen u razini patera.
- Sadrži mikroskopske slojeve metala koji prelamaju svjetlost na atraktivan način i mijenja boju ovisno o kutu gledanja i izvoru svjetlosti.
- Stvara dinamičan vizualni efekt refleksije plamena i okoliša.
- Tijekom noći gušće postavljeni crveno-žuti fluorescentni kamenčići, ispod razine dikroičnog stakla svijetle bez potrebe za električnom energijom, kao osnovni svjetlosni efekt.

Interaktivne LED lampe promjenjive boje (nisu stalno u funkciji, aktiviraju se po potrebi) dodaju suptilan efekt 'živog' plamena

- **Podiji (a.b. Bijeli dekorativno beton s fluorescentnim kamenčićima)**
  - Kombinacija dekorativnog cementa i fotoluminiscentnog agregata
  - Kamenčići upijaju sunčevu svjetlost tijekom dana
  - Površina svijetli u mraku, stvarajući efekt "zvjezdanog neba"
- **Rasvjeta -**
  - Cilj je je da se uklapa i nastavlja na tematski postojeći ambijentalni sustav, te naglašava se zelenkastim sjajem emisije
  - Indirektno i suptilno naglašavanje ključnih elemenata ostvaruje se staklenim vodom.
  - Dodatna minimalna rasvjeta služi za naglašavanje stabala u sklopu podija, murala i komemorativne ploče, te ljeti se koristi u posebnim prilikama.
  - LED trake u podnožju stepenica slabije jakosti služile bi kao diskretno svjetlo za naglasak podija i kao sigurnosni element.

4. **Opis hortikulturnog uređenja** ako je to radom predviđeno;

Koncept se temelji na minimalnoj intervenciji u prostoru, bez potrebe za novim sadnjama, čime se zadržava postojeći parkovni karakter lokacije. Predviđeno je blago nasipavanje terena radi ublažavanja visinskih razlika sa susjednom parcelom, te radi učinkovitog usmjeravanja i odvodnje oborinskih voda.

Ovaj pristup osigurava diskretno oblikovanje prostora koje poštuje zatečeni identitet i povijest grada s naglaskom na vizualni kontinuitet i čistoću linija.

- **Oblikovanje travnate površine / Drenažni sustav odvodnje**
  - Zemljani radovi: Fino planiranje terena bez drastičnih promjena nivelacije
  - Travnjak povezuje parkovne površine i služi kao prostor za veća okupljanja.
  - Ključna tehnička komponenta za uklanjanje oborinskih voda je drenaža, uz stvaranje pada terena prema prometnici uz trafo-stanicu
  - **Zadržavanje vizura:** Nema visokog raslinja koje blokira pogled na park.
  - **Jednostavno održavanje:** Travnjak je primarni prostorni element
  - **Izbjegavanje natrpanosti:** Bez novih stabala, grmlja ili gustih živica.

5. **Približna projektantska procjena** ukupnih troškova, za cijeli zahvat i pojedinačno, po svim dijelovima (npr. Za izradu spomen-obilježja, izradu potrebne dokumentacije, građevinskih radova, hortikulturnih radova i sl.).

Procjena udjela investicije za realizaciju umjetničke intervencije:

Spomen-obilježja -		
Staklarski umjetnički radovi- 35 (uključujući honorar)		70,000 EUR
Fluorescentni kamen 10/30/60 plava, tirkiz, aqua (1kg/m2)		6000EUR
Komemorativna ploča		1,000 EUR
Građevinske radovi	(stepenice)	20,000 EUR
Rasvjeta	(paušal)	1,800 EUR
Hortikulturni radovi /odvodnja		1,200 EUR
Ukupno		100,000 EUR

Neuključeni dodatni troškovi: / oprema (NISU unutar predviđene investicije):

Projektantska dokumentacija i troškovnici		12,500 EUR
Zastave i stupovi (3)		1,500 EUR
Zaštita stabala (podna)		1,000 EUR
Grafičko uređenje poučne ploče		1,000 EUR
'Street art' murali / materijali + honorar		2,500 EUR
Premještanje trafo stanice (HEP)		-
Nova pješačka staza iz naselje Kasar (upravitelji Parka F.T.)		-
Ukupno		18,500 EUR

6. **Iskaz površina:**

Površina čestice:		765 m2
Podiji:	(a.b. dekorativni beton, sa fluorescentnim kam.)	138 m2
Stepenice:	(a.b. dekorativni beton)	92 m2
Travnjak:	(nasipavanja zemlje / humus)	500 m2

